

Nr 37

Av herr **Hermansson m. fl.**, om lagstiftning rörande miljövård, m. m.

(Lika lydande med motion nr 28 i Första kammaren)

1964 års naturresursutredning har i sitt betänkande »Miljövårdsforskning I» gett en klagörande översikt av de mest aktuella områdena av vår hotade naturmiljö, läget i dag och vilka åtgärder utredningen anser höra till de mest angelägna på forskningens område. I betänkandet »Miljövårdsforskning II» har utredningen tagit upp frågan om organisation och resurser, som den anser behövliga för den fortsatta forskningen.

Naturresursutredningens betänkanden ger en utomordentligt klar bild av de senaste årens explosionsartat snabba miljöförsämring i samband med vatten- och luftföroreningar och ödesdiger biocidanvändning. Utredningen bestyrker i allt väsentligt vad som tidigare framlagts om den hotade livsmiljön av forskare som bl. a. Rachel Carson i »Tyst vår» och »Havet», Malin Falkenmark och Arne Forsman i »Vattnet i vår värld» samt Hans Palmstierna i »Plundring Svält Förgiftning».

Strategi för miljö att leva i

Med hjälp av teknik och vetenskap skapar människorna i dag i annan utsträckning än tidigare sin egen miljö, en syntetisk miljö. Det råder inget tvivel om att den tekniska och vetenskapliga utvecklingens huvudtendens är positiv. De negativa följderna behöver inte och bör inte betraktas som framåtskridandets oundgängliga pris, utan är en följd av att teknik och vetenskap inte samtidigt utnyttjats för att förebygga miljöförstöringen. Skälen därtill kan vara flera. Särskilt försenad insikt om miljöförstörelsen faror samt att kortsiktigt lönsamma kapitalintressen fått gå före vad som är lönsamt på lång sikt för medborgarna i allmänhet. Det svenska samhällets sociala struktur, med kapitalistisk äganderätt till produktionsmedlen, har omöjliggjort en miljöpolitik där allmänt väl fått gå före enskild vinning. Naturförstörelsen har redan vid etablerandet av vissa produktionsgrenar varit uppenbar liksom möjligheterna att genom tekniska och ekonomiska insatser modifiera denna, men i skyddet av privat äganderätt har förstörelsen fått äga rum. Där miljövårdsintresset skapat en konfliktsituation mellan privatkapitalets kortsiktiga intressen och samhällsintresset på lång sikt, har det senare ofta fått kapitulera.

Tiden är nu inne för att utarbeta och framlägga ett handlingsprogram för systematiska åtgärder därest inte följden skall bli en irreparabelt nedsmutsad värld. I en strategi för miljövård måste följande målsättningar ingå: a) att återställa luften

och vattnet; b) att sanera avfallsproduktionen; c) att få en effektiv kontroll av de olika kemiska ämnenas inverkan på människornas fysiska välbefinnande; d) att skydda mot förbrukning av olämpliga livsmedel; e) att få kontroll av strålnings-situationen och dess risker; f) att få ökad forskning och förebyggande åtgärder mot yrkesskador; g) att studera tätorternas och framför allt de stora städernas miljöproblem och var toleransgränsen går för stress, olyckor, buller etc. som framför allt storstaden utsätter människorna för; h) att skapa en social teknologi och ge reklamen ett kontrollerat socialt innehåll; i) att föra in miljövärden som ett framträdande studieämne på undervisningsschemat vid universiteten, högskolorna och i grundskolan.

Ett handlingsprogram med dessa målsättningar måste betraktas som långsiktigt. Dess genomförande förutsätter en rad lagstiftningsåtgärder för att hejda nedsmutsningen, en snabbt vidgad forskning samt omfattande ekonomisk satsning från staten, kommunerna och näringslivets ägandepart på såväl kortsiktiga som mera långsiktiga åtgärder.

Hälsovådlig förorening av sjöar och älvar stoppas

Behovet av snabba åtgärder mot vattenföroreningen dokumenteras nästan dagligen genom nya nedslående rön. I strid med den fr. o. m. 1957 gällande vattenlagen avstår majoriteten av Sveriges städer från reningsverk. Där högrenande avloppsvattenverk byggts har föroreningen endast ställvis bromsats. Ett förlösande av landets vattenkapital fortsätter. Så gott som alla sjöar i Mellan- och Sydsverige är starkt förorenade genom direkta avloppsutsläpp från samhällen och industrier. Sjöarna uppvisar akuta sjukdomstillstånd med syrebrist och svavelvätebildning, varav följer fiskförgiftning och fiskdöd. Massiva algbloomningar gör allt fler sjöar otjänliga till bad. Många sjöar går över gränsen till en kedjereaktionsnedsmutsning, en cirkulationsrubbnig, där organismbestånd råkat i obalans, där självrening skulle ta århundraden och igenväxning och förintelse av sjöarna endast kan ske till enorma kostnader.

Om situationen i bl. a. Mälaren har professor Wilhelm Rodhe uttalat: »Jag vill bara erinra om den breda binnikemasken, som nu infekterat Ivösjön, Mälaren och många andra av våra sjöar. Vi har således inte en gång klarat av det hälsovådliga snusket.»

Docent Tejning har påvisat kvicksilverförgiftningen av Vänerns fiskbestånd. Vättern närmar sig samma situation. I Göteborg renas endast 10 procent av avloppsvattnet högradigt, medan det övriga orenat släpps ut i Göta älv som är huvudvattentäkt för bl. a. göteborgsregionen. Stor nedsmutsning i havet äger rum utanför så gott som varje kuststad från Luleå till Strömstad.

Mälarens fortsatta nedsmutsning är särskilt oroande då denna sjö utgör råvattentäkt för ca 1,3 miljon människor i stockholms- och västeråsregionerna. Avlopp från 350 000 wc släpps direkt eller indirekt ut i Mälaren utan att passera reningsverk.

Cellulosa- och pappersindustrin tillåtes alltså svara för huvuddelen av vattenföroreningarna i landet. Jordbruket är heller ingen obetydlig förorenare, och det finns talrika jordbruk som inte vidtagit erforderliga åtgärder för att ta hand om djurstallarnas urin utan låter denna förorena vattnen. 450 miljoner ton avloppsvatten släpps ut per år, vartill kommer pressaft från silos, dräneringsvatten från sopptippar, läckage från nedgrävda oljetankar, oljeutsläpp från fartyg samt avlopp från fartyg utan uppsamlingstankar.

Ökningen av antalet avloppsvattenverk säger inget om nedsmutsningsgraden, då man måste ställa dem i relation till de ökade utsläppen. Därtill är det sedan länge känt att avloppsvattenverken, ehuru de missledande nog kallas »höggradiga», har reningsmetoder som är ineffektiva mot en rad kemisk-tekniska produkter, blekmedel, disk- och tvättmedel, insektsdödande färgämnen och andra biologiska substanser. Genom en snabb övergång till det s. k. tredje steget, innebärande att även fosfor- och kvävesalter renas bort i allt avloppsvatten, skulle ett återställande av vattnet vara inlett.

Riksplanering av vatten- och luftvård nödvändig

En riksplanering av vatten- och luftvård, som tar ställning till lokalisering av industrier med stor föroreningsgrad — cellulosafabriker, oljeraffinaderier, atomanläggningar, flygplatser etc. liksom till bebyggelseplaneringen i övrigt — framstår som helt nödvändig. De uppgifter som hänger samman med en mera långsiktig planering får emellertid inte förlama handlingskraften för åtgärder av omedelbar natur.

Den första åtgärd som bör vidtagas är att komma till rätta med de kommuner som satt vattenlagens bestämmelser ur spel. Naturvårdsverkets åtgärd att åtala Umeå stad kan möjligen få en uppryckande effekt, men som allmän metod för att komma åt de kommunala myndigheternas försummelse angående vattenlagens bestämmelser om plikten att anlägga reningsverk skulle detta tillvägagångssätt bli alltför tidsödande. De förändrade reglerna för statens bidragsgivning till vatten- och avloppsanläggningar kommer med säkerhet att stimulera och underlätta kommunernas verksamhet på detta område. Då inte ens hälften av landets städer efterlevt vattenlagens föreskrift om rening av avloppsvatten, förefaller en omedelbar skärpning av lagstiftningen ofrånkomlig. En rimlig förändring av lagen kunde vara att fastställa att varje tätort med över 25 000 invånare inom en tidsrymd av två år måste påbörja anläggande av s. k. höggradigt avloppsreningsverk. De städer som har reningsverk av detta slag ålägges att inom viss tid övergå till det s. k. tredje steget.

En skärpning av lagstiftningen, ehuru otillräcklig i vissa avseenden, skulle riksdagens antagande av immissionssakkunnigas förslag till lagstiftningsåtgärder utgöra. Immissionssakkunniga uttalade sig för att deras förslag skulle träda i kraft 1 juli 1968. Regeringen har beslutat framflytta antagandet av dessa lagförslag till tidigast 1969, närmast med motiveringen att man ännu saknar tillräckliga organ för effektiv kontrollverksamhet. Denna bevekelsegrund kan inte anses bärkraftig. Det

får förutsättas att lagstiftningen som sådan verkar genom sin existens. Vidare finns ju det nya naturvårdsverket, inbegripet också länsstyrelserna, som övervakande och kontrollerande organ.

Ytterligare lagstiftning, utöver den av immissionssakkunniga föreslagna, måste anses vara omedelbart aktuell för att komma till rätta med de ständigt återkommande oljeskadorna, dels från de av 400 000 i Sverige nedgrävda oljetankar som är av undermålig kvalitet, dels från utsläppen från båtar, bl. a. läckor från s. k. supertankers. Likaså synes det omöjligt att längre undvara en lagstiftning gällande fartygen, då många av dessa, trots att de i fråga om storlek är »flytande samhällen» med ibland fler människor än våra minsta städer, saknar uppsamlingstankar för avfall och wc-avlopp.

Rötslammets utnyttjande

En omdiskuterad fråga är hur man skall förfara med det rötslam som uppstår vid rening av kloakvattnet. Det kan endast beklagas att pågående utredningar ännu inte är färdiga med bestämda, på vetenskaplig prövning grundade rekommendationer. Ansvar för att ge vattenvården, i detta fall de kommunala myndigheterna, en vetenskapligt underbyggd, ehuru försenad rekommendation om rötslammets utnyttjande, måste i allt väsentligt ligga på statsmakterna.

Stockholms stad, som tippade rötslammet i Östersjön till dess att skärgårdsborna började klaga över rötslam som drev upp på stränderna, transporterar sedan två år tillbaka sitt rötslam till Azorerna i Atlanten till en kostnad av ca 15 kronor per ton. Då framstående vetenskaplig expertis anser att rötslammet har samma näringsvärde för åkrarnas gröda som bästa stallgödsel, är klokheten i Stockholms stads långa och relativt dyrbara rötslamtransporter minst sagt omtvistad. Nyligen har också Stockholm tecknat avtal med ett antal jordägare i stockholmstrakten för att återföra slammet till jorden. Rötslammet kompletteras med kali, och det anses att genom lagring under ett halvår elimineras eventuella hygieniska risker samtidigt som en del vatten då avdunstat och transporten därigenom förbilligas. Förutom den rent gödande effekten på grödorna torde det förhålla sig så att rötslammet som jordförbättringsmedel höjer humushalten i jorden, vilket medför att denna får större förmåga att hålla vatten kvar och dessutom blir lättare att bearbeta. De risker som kan anses vara förenade med rötslam genom att vissa industrier, särskilt metall- och kemisk-tekniska, släpper ut kemikalier i avloppsvattnet som reningsverken inte rår på, måste undanröjas genom särskilda åtgärder och lagstiftning. Genom att nyttja rötslammet för jordbruket kommer man även ifrån vad som nu sker på flera håll i landet, där rötslammet brännes i stora anläggningar, varigenom man i en strävan att förhindra vattenförorening i stället skapar luftförorening.

Luften kan återställas

För luftvården blir den föreslagna immissionslagstiftningen, som undertecknade anser bör träda i kraft 1 juli 1968, särskilt betydelsefull. Även om det är önskvärt

att all tänkbar uppfinningsrikedom skall komma till användning för att hejda luftföroreningarna, kan det inte bestridas att vi redan nu har tekniska och vetenskapliga rön tillräckliga för att snabbt kunna minska föroreningskällorna inom de tre huvudgrupper som representeras av industriföretag, bostadsuppvärmning och bilism.

I fråga om industrins nedsmutsning av luften måste lagstiftningen göras ytterst rigorös. Storföretagens krav på skattelättnader för att investera i luftvårdande åtgärder utgör ett erkännande av att man är medveten om såväl sin andel i nedsmutsningen som vilka åtgärder som kan vidtas.

När det gäller bostadsuppvärmningen förefaller det som om man måste gå fram i etapper. En första etapp, medan man planerar värmekraftverk, bör bli övergång till tunna eldningsoljor. I Stockholm och övriga större städer utgör användandet av de tjocka svavelhaltiga eldningsoljorna det helt dominerande föroreningsproblemet. Redan i november 1965 hade Stockholm en första kännning av den fruktade fotokemiska smogen, vilken som känt plågat London och en rad amerikanska städer. Vintern 1966—1967 överskreds de normvärden som luftvårdsnämnden (från 1/7 1967 ersatt med luftvårdsbyrån vid statens naturvårdsverk) ansett tolerabla. Riktvärdena har överskridits med upp till 200 à 300 procent. Vid huvudparten av uppvärmningsställena i Stockholm, liksom i övriga städer, användes allttjämt tjocka, svavelhaltiga eldningsoljor. Övergången till tunna eldningsoljor vid statens fastigheter i stockholmsområdet under hösten 1967 har inte fått någon allmän efterföljd vare sig vid kommunalt eller privat ägda fastigheter. Kommunallagens möjligheter att förelägga användning av tunna eldningsoljor har inte utnyttjats, utan man har vädjat om en frivillig övergång i Stockholm. I flertalet städer i det övriga landet har frågan inte ens varit föremål för uppmärksamhet. Lagstiftning som förbjuder användning av tjocka eldningsoljor är en nödvändig åtgärd. I avvaktan härpå bör de tunna eldningsoljorna befrias från energiskatt.

I en andra etapp bör en övergång till värmekraftverk för bostadsuppvärmningen äga rum. Erfarenheterna från industristaden Västerås, där så gott som alla värmebehov tillgodoses från ett enda fjärrvärmeverk och vilken stad är mindre förorenad än t. o. m. många småstäder med individuell bostadsuppvärmning, visar fördelarna med denna uppvärmningsform. Föroreningarna från värmekraftverket kan avskiljas redan vid källan genom anläggningens moderna utrustning och kvalitet. Tekniska möjligheter för en bostadsuppvärmning som reducerar luftföroreningarna föreligger alltså redan i dag.

Bilismens bidrag till luftföroreningarna motiverar snabba och kraftfulla åtgärder. Koloxiden från den ständigt ökande bilismen, liksom svaveldioxiden från bostadsuppvärmningen, ställer frågan om storstadsluftens medicinsk-hygieniska aspekter i blickfältet. Den 3 till 4 gånger högre cancerfrekvensen bland storstadens befolkning jämfört med landsbygdens talar sitt tydliga språk. När man vet att koloxiden från bilismen innehåller cancerogena ämnen borde ingen förhållning av motåtgärder få förekomma. Det mest näraliggande synes vara att förse alla bilar med avgasrenare och att förhindra användning av blyhaltig bensin. Det är en

anakronism att exempelvis svensk bilindustri tvingas förse exporttillverkade bilar med avgasrenare men avstår från denna utrustning när det gäller bilar för den inhemska marknaden. Redan innan lagstiftning om avgasrenare kommit till stånd, kunde det ansetts rimligt, att motorfordon i kommunal och statlig verksamhet hade utrustats med avgasrenare. Ur luftvårdssynpunkt måste det förvåna att statens järnvägar, liksom andra myndigheter för kollektiv trafik, inte framlägger mer expansiva program.

När det gäller avgaserna torde bilarnas och motorernas konstruktion vara nyckelfrågan, men uppenbart är också att stadsplaneringen och trafikplaneringen har otillräckligt utnyttjats i kampen mot avgaser och luftförorening. En större differentiering av trafiken i skilda gång- och trafikgator, ökad framkomlighet genom enkelriktningar, stoppförbud vid högtrafiktid för att i möjligaste mån undvika köer och tomgångskörning, vissa restriktioner mot anhopning av bilar i städernas centrumområden, är åtgärder som skulle ge stadskärnorna renare luft.

Utvecklingen på luftföroreningens område har sedan länge passerat den gräns där åtgärder som i huvudsak byggde på frivilliga åtaganden kunde anses tillräckliga. Det förefaller alltmer angeläget att få en samlad lagstiftning för luftvården. Nuvarande förhållande, med gällande rättsregler spridda på skilda författningar och lagstiftningsområden, bl. a. hälsovård, naturvård, arbetarskydd, atomenergi- och strålskydd, liksom byggnadslag, byggnadsstadga och trafikplanering, ger visserligen vidsträckt möjligheter att ingripa mot sanitära olägenheter och luftnedsmutsning, men likväl förefaller det alltmer påkallat med en *luftvårdslag* som ger de miljö- och naturvårdande myndigheterna ett instrument för att kunna utveckla full handlingskraft. Den skärpning av lagstiftningen som immissionssakkunniga föreslår kan inte, hur välkomna dessa föreslagna förbättringar än är, ersätta en särskild luftvårdslag.

Bullerskadorna ökar

Bullerskadorna ökar, och bullrets inverkan på människornas hälsa och välbefinnande är ett växande problem i industrisamhället. På såväl människor som djur har man kunnat konstatera olika fysiologiska förändringar när de utsatts för starkt buller. De medicinska och hygieniska grunderna för bedömningen är i många avseenden vaga, då frågan om ett ljud skall uppfattas som buller och i vilken utsträckning buller skall uppfattas som störande i hög grad beror på subjektiva faktorer, som inte bestäms enbart av ljudets fysikaliska egenskaper utan också har med den psykologiska upplevelsen att göra.

Vi vill inte nedvärdera de ansträngningar som gjorts för att komma fram till ett differentierat system av normer och rekommendationer för vilka ljudnivåer som bör tillåtas i olika sammanhang. I vissa länder, bl. a. Västtyskland, Finland, Sovjetunionen och Norge har man infört maximigränser när det gäller buller från motorfordon. I likhet med vad statens institut för folkhälsan föreslagit anser under tecknade att liknande gränser bör införas i Sverige.

Bullerskadorna inom industrin har ökat, och det är angeläget att få fram godtagbara mätnormer och åtgärder till skydd mot skadeverkningar för de anställda. Minskning av industribullret måste ske genom konstruktionsändringar eller andra tekniska åtgärder på motorer och maskiner. Ofta försummas utnyttjande av effektiva ljuddämpningsanordningar som länge funnits att tillgå.

Vad beträffar trafikbuller som verkar störande inomhus torde endast blygsamma resultat kunna nås genom ökad ljudisolering av byggnader. Framför allt måste stadsplaneringen utformas så att bostadshus, sjukhus och pensionärshem grupperas så att de inte får bullrande trafikleder i det omedelbara grannskapet. Den tunga genomfartstrafiken bör läggas om där den kommit att gå genom bostadsområden. Det okynnesbuller från motorfordon som hemsöker bostadskvarteren med jämna mellanrum torde vara relativt lätt att komma till rätta med genom ökad kontroll.

I en enkätundersökning som genomfördes på ett riksrepresentativt urval våren 1964 ansågs buller från jetplan vara allvarligt störande, endast överträffat av motorcykel och moped. Ur den synpunkten måste lokaliseringen av flygfälten nog prövas och flygfält nära eller in på stadsbebyggelse starkt ifrågasättas. Sverige bör också ta aktiv del i den forskning som bedrivs internationellt när det gäller ljudbangarna från överljudsflyget och dessas inverkan på människor och djur. Hänsyn till dessa rön måste tas vid övervägande av eventuella överenskommelser om överljudsplans rätt att utnyttja svenskt luftrum.

Internationellt samarbete

Luft- och vattenföroreningarna kan inte, vilket bl. a. påvisas i Ingenjörsvetenskapsakademiens årsrapport, handläggas som enbart ett nationellt problem, utan i växande grad som ett europeiskt och globalt. Som ett omedelbart behov framstår ett nordiskt samarbete. Den största tätorten i Norden, Köpenhamn, släpper i likhet med Hälsingborg ut sitt kloakvatten i Öresund utan rening och har först 1967 anslagit en löjligt blygsam summa på 35 miljoner till anläggande av ett lågradigt reningsverk, dvs. en rening som egentligen inte är något annat än en estetisk gest då den endast tar bort de för ögat mest stötande partiklarna. Köpenhamn med omnejd lider redan brist på sötvatten och kan inte självt lösa sitt vattenproblem lika litet som vi från svensk sida kan hindra nedsmutsningen av vattnet i Öresund utan samordnade svensk-danska åtgärder.

Den våldsamt ökade dimensioneringen av tankbåtarna till supertanker som byggs för laster på 500 000 ton och mera, bör bli föremål för internationell prövning. Andra bedömningar än oljebolagens rent transportekonomiska måste här bli avgörande. Det kan aldrig ges fullgoda garantier mot olyckor. En större olycka har redan inträffat: Torrey Canyonkatastrofen. England fick långa sträckor av sin kust förstörd, fisket i Engelska kanalen är allvarligt hotat och fågellivet är skadat för lång tid framåt. I England pågår utredning om vidden av de uppkomna skadorna, och en lagstiftning om supertanker övervägs. Sverige bör aktivt medverka till sådana internationella överenskommelser som hindrar transporter med

laster som vid en eventuell olycka åstadkommer skador som, därest de inte är obotliga, kommer att ha följder under årtionden.

Beträffande luftföroreningarna heter det i IVA:s årsrapport: »Det är vidare långt ifrån enbart utsläppen från svenska skorstenar som vräker ut 1 miljon ton svavelsyra per år över Sverige. De förhärskande väst- och sydvästvindarna för hit avgaserna från de Brittiska öarna och från de stora industriområdena i Nordfrankrike, Holland, Belgien och Västtyskland.»

»Visserligen utsättes stora delar av Västeuropa och Förenta staterna för motsvarande begjutning av svavelsyra, men risken för markförstöring är i de flesta fall långt mindre än under våra av nedslagningar skapade speciella geologiska förhållanden;» säger IVA i sin rapport som tillägger att därför »... måste vår regering nu ta snabba initiativ och driva en aktiv luftvårdspolitik också på det europeiska planet.»

Motionärerna finner Ingeniörsvetenskapsakademiens undersökningar väl dokumenterade och ansluter sig till dess slutsats, att regeringen måste »driva en aktiv luftvårdspolitik också på det europeiska planet», men vill samtidigt betona, att den globala karaktären av detta problem inte får användas som motiv för dröjsmål när det gäller snabba och handlingskraftiga åtgärder på det nationella planet.

Den explosionsartat snabba miljöförsämringen, som är den tekniska revolutionens baksida och en följd av privatkapitalistisk rovdrift, tvingar samhällets alla ansvariga organ att med kraftfulla åtgärder möta de livshotande och destruktiva tendenserna. Ett handlingsprogram för systematiska förebyggande åtgärder kan genomföras endast genom att starka administrativa och personella resurser ställs till förfogande för att trygga programmets genomförande. Naturvårdsverket, som här har en central uppgift, bör ges starkt ökade resurser.

För att få nödvändig koncentration och intensitet kring ett *handlingsprogram för systematiska förebyggande åtgärder* anser motionärerna en särskild miljövärdskampanj önskvärd, omfattande förslagsvis en treårsperiod, åren 1969, 1970 och 1971. En sådan av de ansvariga myndigheterna ledd kampanj skulle i fråga om organisationsformer och metodik kunna tillgodogöra sig de goda erfarenheterna från kampanjen för övergång till högertrafik.

Med hänvisning till det anförda föreslås,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om följande:

1. immissionssakkunnigas förslag till lagstiftning förelägges riksdagen så att beslut kan fattas om dess tillämpning från 1 juli 1968;
2. förslag till lagstiftning som förbjuder användandet av tjocka svavelhaltiga oljor vid bostadsuppvärmning;
3. förslag till riksplan för anläggande av värmekraftverk;
4. tillsättande av en utredning med uppgift att utarbeta och framlägga förslag till luftvårdslag;

5. förslag till lagstiftning om avgasrenare på bensin- och diesel-drivna motorfordon fr. o. m. 1 januari 1969;
6. förslag till sådan ändring av vattenlagen att varje tätort över 25 000 invånare ålägges att före 1970 ha påbörjat byggandet av högggradigt reningsverk och att tätort över 100 000 invånare ålägges att vid samma tid införa rening motsvarande det s. k. tredje steget;
7. utredning och förslag till sådan ändring av vattenlagen att fartyg måste vara utrustade med uppsamlingstankar för avfall;
8. statens naturvårdsverk ges i uppdrag att under åren 1969—1971 genomföra en miljövårdskampanj som ett led i ett handlingsprogram för systematiska förebyggande åtgärder mot miljöförstöring.

Stockholm den 12 januari 1968

C. H. Hermansson (vpk) *Axel Jansson (vpk)* *Henning Nilsson (vpk)*

Gustav Lorentzon (vpk) *Eivor Marklund (vpk)* *Gunvor Ryding (vpk)*

Erik Karlsson (vpk)

Sven Hector (vpk)
